

KONCESIJE ZA OBAVLJANJE JAVNOG PRIJEVOZA U LINIJSKOME OBALNOM POMORSKOM PROMETU

Public Transport Concessions In Coastal Liner Service

Mr. sc. Nikola Mandić, asistent

Pomorski fakultet u Splitu,
Zrinsko-frankopanska 38, 21 000 Split
E-mail: nmandic@pfst.hr

Ivana Lovrić, magistrand

Poslijediplomski znanstveni studij „Pomorsko pravo i pravo mora“
Pravni fakultet u Splitu
E-mail: giove_0@yahoo.com

UDK 35.078.6351.813
656.61:351.813

Sažetak

U radu se obrađuju koncesije koje se dodjeljuju za obavljanje javnog prijevoza u linijskome obalnome pomorskom prometu. Osnovni zakonski propis je Zakon o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu, pa su na temelju njega doneseni i podzakonski propisi koji reguliraju uvjete i način dodjele koncesija za obavljanje javnog prijevoza u linijskome obalnome pomorskom prometu. Zakonima o izmjenama i dopunama Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu, iz 2009. i 2011. godine, te donošenjem novih podzakonskih propisa u 2010. godini, u određenoj se mjeri mijenjaju odnosi pri dodjeli koncesija, pa se detaljno analiziraju te promjene.

Ključne riječi: koncesija, javni prijevoz, linijski obalni pomorski promet, koncesionar, davatelj koncesije.

Summary

This paper elaborates on assignment of public transport concessions in coastal liner service. The main legislation is the Law on Liner Shipping and Occasional Coastal Maritime Traffic, on the basis of which subordinate regulations were adopted regulating the terms and conditions for allocating public transport concessions in coastal liner services. Laws on Amendments and Supplements to the Law on Liner Shipping and Occasional Coastal Maritime Traffic, from 2009 and 2011, and adoption of new subordinate regulations in 2010, have to some extent changed the relations when allocating concessions, therefore, those changes are analysed in detail.

Key words: concession, public transport, coastal liner service, concessionaire, concession grantor

UVOD / Introduction

Postupak dodjele koncesije za obavljanje javnoga prijevoza u linijskome obalnome pomorskom prometu¹ propisan je *Zakonom o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu (dalje – Zakon)*², *Uredbom o uvjetima i vrednovanju kriterija za davanje koncesije za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu (dalje – Uredba)*³ i *Pravilnikom o uvjetima koje mora ispunjavati brod i brodar za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu (dalje – Pravilnik)*⁴.

Zakonom se uređuju uvjeti i način obavljanja javnoga prijevoza, vrste linija, utvrđivanje, usklađivanje i objavljivanje redova plovidbe i cjenika usluga, te osiguranje sredstava za kontinuirano, redovito i nesmetano obavljanje javnoga prijevoza. *Zakonom* se utvrđuje što obuhvaća međunarodni linijski pomorski promet, propisuju se uvjeti koje mora ispunjavati brod i brodar, uređuje se usklađivanje redova plovidbe u međunarodnome linijskome pomorskom prometu i definira se što obuhvaća povremeni prijevoz putnika (čl. 1.).

Uredbom se propisuju: detaljniji uvjeti za davanje koncesije za javni prijevoz, vrednovanje kriterija za davanje koncesije, kriteriji za određivanje cijene usluga i davanje potpora, visina i način plaćanja naknade, vrsta i vrijednost jamstva za ozbiljnost ponude i druga pitanja koja se odnose na postupak davanja koncesije. *Uredba* se odnosi na davanje koncesije za državne, županijske, međužupanijske linije i lokalne linije (čl. 1.).

Pravilnikom se propisuju dodatni tehnički uvjeti što ih mora ispunjavati brod kojim se obavlja javni prijevoz, i odnosi se na brzinu, starost broda, broj putnika, broj vozila koji se mogu prevoziti, uz druge uvjete što ih

¹ *Javni prijevoz u linijskom obalnom pomorskom prometu (dalje – javni prijevoz)* je prijevoz putnika, tereta i vozila u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnome moru Republike Hrvatske koji se obavlja na unaprijed utvrđenim linijama prema javno objavljenim uvjetima reda plovidbe i cjenikom usluga. (*Zakon o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu*, Narodne novine, br. 33/06, 38/09, 87/09. i 18/11, čl. 2, st. 1.)

² *Zakon* je Hrvatski sabor donio na sjednici održanoj 10. ožujka 2006., a stupio je na snagu 1. travnja 2006. Danom stupanja na snagu *Zakona* prestali su vrijediti: *Zakon o javnom prijevozu u linijskom obalnom pomorskom prometu* (Narodne novine, br. 131/97), čl. 3 – 6. i čl. 19. *Zakona o Jadroliniji*, Rijeka (Narodne novine, br. 11/96), čl. 10, st. 3, čl. 10, st. 1, 2, 4. i 6. u dijelu koji se odnosi na pomorski promet, čl. 12, st. 1 – 5, čl. 12, st. 6. u dijelu koji se odnosi na pomorski promet *Zakona o otocima* (Narodne novine, br. 34/99. i 32/02). (čl. 70. *Zakona*).

³ Narodne novine, br. 4/10. *Uredbu* je Vlada Republike Hrvatske donijela na sjednici održanoj 30. prosinca 2009., a stupila je na snagu 16. siječnja 2010., zbog čega je prestala vrijediti *Uredba o uvjetima i postupku davanja koncesije za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu* (Narodne novine, br. 132/06. i 145/08), (čl. 48. *Uredbe*).

⁴ Narodne novine, br. 130/06. i 141/08. *Pravilnik* je ministar za poslove pomorstva donio 6. studenog 2006., a stupio je na snagu 7. prosinca 2006.

mora osigurati brodar za pojedinu liniju. Uvjeti propisani *Pravilnikom* odnose se na brodove za javni prijevoz na državnim, županijskim i međužupanijskim, te lokalnim linijama (čl. 1.).

RAZVRSTAVANJE LINIJA / Classification of Lines

Linije⁵ na kojima se obavlja javni prijevoz moguće je razvrstati prema značenju, te prema vrsti i razdoblju obavljanja prijevoza.

Prema *značenju*, linije na kojima se obavlja javni prijevoz, razvrstavaju se na: 1. državne linije⁶, 2. županijske i međužupanijske linije⁷, 3. lokalne linije⁸ (čl. 5. *Zakona*). Te linije utvrdilo je mjerodavno tijelo u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu *Zakona* (čl. 67.). Na tim linijama, s odgovarajućom vrstom broda, kapacitetom broda, relacijom i učestalošću prijevoza, ne može se istovremeno utvrditi postojanje linije drugog značenja.⁹

⁵ *Linija* je relacija ili skup relacija od početka do završetka prijevoza na kojoj se obavlja prijevoz putnika, tereta i vozila prema objavljenom redu plovidbe s jednim ili više plovila (čl. 4, st. 1, t. 1. *Zakona*).

⁶ *Državne linije* povezuju obalu s naseljenim otocima i otoke međusobno i dužobalne linije. (čl. 6, st. 1. *Zakona*). Utvrđuje ih Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministarstva za poslove pomorstva, sukladno odredbama *Nacionalnog programa razvitka otoka* (prihvaćenoga na sjednici Sabora Republike Hrvatske 28. veljače 1997.) i programa donesenih na temelju njega. *Odluka o određivanju državnih linija u javnom prijevozu u linijskome obalnome pomorskom prometu* (propis Vlade Republike Hrvatske od 5. prosinca 2008. s izmjenama od 4. ožujka 2010.) sadržava relaciju na kojoj se obavlja prijevoz, minimalnu učestalost prijevoza, vrstu i kapacitet broda i vrstu prijevoza (trajektna, brzobrodsko ili klasična brodska linija). *Odluka* se može izmijeniti samo ako to zahtijevaju gospodarski interesi ili prilagodavanje javnog prijevoza novonastalim potrebama (čl. 7. *Zakona*).

⁷ *Županijske i međužupanijske linije* su one kojima se poboljšava pomorskoprometno povezivanje naseljenih otoka i naselja na kopnu, otoka međusobno ili povezivanje naselja na kopnu na području jedne ili više županija. Županijske i međužupanijske linije odlukom utvrđuje županijska skupština, tj. županijske skupštine, uz prethodnu suglasnost Agencije za obalni linijski pomorski promet. Tom odlukom određuje se relacija na kojoj se obavlja prijevoz, minimalna učestalost prijevoza te vrsta i kapacitet broda, zatim vrsta prijevoza (trajektna, brzobrodsko ili klasična brodska linija) (čl. 8. *Zakona*).

⁸ *Lokalne linije* su one kojima se poboljšava pomorskoprometno povezivanje naseljenih otoka i naselja na kopnu, otoka međusobno ili povezivanje naselja na kopnu na području općine ili grada. Lokalne linije odlukom utvrđuje općinsko ili gradsko vijeće uz prethodnu suglasnost Agencije za obalni linijski pomorski promet. Tom odlukom određuje se relacija na kojoj se obavlja prijevoz, minimalna učestalost prijevoza, vrsta i kapacitet broda te vrsta prijevoza (trajektna, brzobrodsko ili klasična brodska linija) (čl. 9. *Zakona*).

⁹ Ako županijska skupština, gradsko ili općinsko vijeće, zatraži veću učestalost prijevoza na državnim linijama, dužno je u svojem proračunu osigurati sredstva za davanje potpore za učestaliji prijevoz na toj liniji. Tada će izvršno tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave sklopiti ugovor o povećanoj učestalosti prijevoza na toj liniji s brodarom koji je dobio koncesiju za obavljanje prijevoza na toj državnoj liniji, s tim da će se samo povećati učestalost prijevoza. Povećanje učestalosti prijevoza financirat će se iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (čl. 10. *Zakona*). Javni prijevoz na državnim, županijskim, međužupanijskim i lokalnim linijama obavljaju brodari koji su dobili koncesiju za obavljanje javnog prijevoza na određenoj liniji (čl. 11. *Zakona*).

Prema vrsti prijevoza linije se razvrstavaju na: 1. trajektne¹⁰, 2. brzobrodске¹¹ i 3. klasične brodske linije¹² (čl. 12. *Zakona*). Brodovi za obavljanje tih linija moraju udovoljavati primjenjivim zahtjevima tehničkih pravila i posjedovati propisane brodske isprave, zapise i knjige. Ministar ovlašten za poslove pomorstva *Pravilnikom* propisuje dodatne tehničke uvjete koji se odnose na: brzinu, starost broda, broj putnika, broj vozila koja se mogu prevoziti i druge uvjete što ih mora osigurati brodar za pojedinu liniju (čl. 13., st. 5. – 6. *Zakona*).

Linije na kojima se obavlja javni prijevoz, prema razdoblju obavljanja prijevoza razvrstavaju se na: 1. cjelogodišnje linije¹³, 2. sezonske linije¹⁴ (čl. 14., st. 1. *Zakona*).

AGENCIJA ZA OBALNI LINIJSKI POMORSKI PROMET / Agency for Coastal Liner Service

Vlada Republike Hrvatske osnovala je *Agenciju za obalni linijski pomorski promet* (dalje – Agencija), sa sjedištem u Splitu, radi poslova u vezi s davanjem koncesija za obavljanje javnoga prijevoza na državnim linijama. Na djelatnost Agencije primjenjuju se odredbe *Zakona*, a na pitanja koja nisu regulirana *Zakonom* primjenjuju se odredbe *Zakona o ustanovama*¹⁵.

Djelatnost Agencije obuhvaća: 1. poslove u vezi s davanjem koncesije¹⁶, 2. davanje prethodne suglasnosti na odluke o županijskim, međužupanijskim i lokalnim linijama, 3. davanje prethodne suglasnosti na ugovor o povećanoj učestalosti prijevoza koji sklapaju

¹⁰ *Trajektne linije* obavljaju se brodovima posebno građenima za prijevoz putnika i vozila (čl. 13., st. 1. *Zakona*).

¹¹ *Brzobrodске linije* obavljaju se brzim putničkim brodovima (čl. 13., st. 2. *Zakona*). *Brzi putnički brod* jest putnički brod kojem je najveća brzina [m/s] jednaka ili veća od vrijednosti dobivene formulom: $3,7 \nabla^{0,1667}$, gdje je ∇ istisnina na konstruktivnoj vodnoj liniji [m³]. Pod brzim putničkim brodom ne smatraju se neistisninski brodovi kojima je trup potpuno iznad površine djelovanjem aerodinamičkih sila generiranih površinskim efektom. Brodovi, volumena istisnine 500 [m³] i manje, i najveće brzine manje od 20 [čv], u plovidbi unutarnjim morskim vodama i teritorijalnim morem Republike Hrvatske ne smatraju se brzim putničkim brodovima (*Pomorski zakonik*, Narodne novine, br. 181/04, 76/07. i 146/08, čl. 5, st. 1, t. 9.).

¹² *Klasične brodske linije* obavljaju se putničkim brodovima kojih brzina nije manja od 12 čv. Iznimno brodovima koji plovo na relacijama kraćima od 5 nautičkih milja brzina može biti manja od 12 čv (čl. 13, st. 3 – 4. *Zakona*).

¹³ *Cjelogodišnje linije jesu linije* na kojima se javni prijevoz obavlja redovito tijekom cijele godine. (čl. 14, st. 2. *Zakona*).

¹⁴ *Sezonske linije jesu linije* na kojima se javni prijevoz ne obavlja kontinuirano tijekom cijele godine. (čl. 14, st. 3. *Zakona*).

¹⁵ Narodne novine, br. 76/93, 29/97, 47/99. i 35/08.

¹⁶ Ti su poslovi obavljanje pripremni radnja za davanje koncesije, provođenje postupka za davanje koncesija, donošenje odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja, potpisivanje ugovora o koncesiji, davanje suglasnosti na prijenos koncesije na drugog brodarka i svi ostali poslovi koje sukladno *Zakonu i Zakonu o koncesijama* (Narodne novine, br. 125/08) obavlja davatelj koncesije, davanje odobrenja za zamjenski brod, davanje suglasnosti na cjenik usluga i na red plovidbe (čl. 17, st. 1, t. 1. *Zakona*).

izvršno tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i brodar koji je dobio koncesiju za prijevoz na određenoj državnoj liniji, 4. utvrđivanje sezonskoga i izvansezonskog razdoblja plovidbe, 5. sjedinjavanje redova plovidbe, 5. nadzor provedbe odredaba *Zakona*, odluke i ugovora o koncesiji, u odnosu prema potporama i plaćanju naknade za koncesije za državne linije, 7. ostale poslove koji su *Zakonom* povjereni Agenciji. Agencija može na zahtjev županijske skupštine, općinskoga ili gradskog vijeća, uz naknadu na temelju ugovora, obavljati i određene poslove u vezi s davanjem koncesije za županijske, međužupanijske i lokalne linije (čl. 17. *Zakona*).

Tijela su Agenciji Upravno vijeće i ravnatelj (čl. 18. *Zakona*). Agencijom upravlja Upravno vijeće sastavljeno od predsjednika i šest članova¹⁷ koje imenuje i razrješava Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra za poslove pomorstva. Voditelj poslovanja Agencije je ravnatelj, imenovan na vrijeme od četiri godine. Za svoj rad on odgovara Upravnom vijeću i ministru zaduženom za poslove pomorstva.

Sredstva za obavljanje djelatnosti Agencije, u skladu s njezinim programom rada i financijskim planom, osiguravaju se: 1. iz dijela naknade od koncesija na državnim linijama, 2. iz državnog proračuna. Visinu tih sredstava utvrđuje Vlada Republike Hrvatske na temelju financijskog plana Agencije, najkasnije 30 dana prije završetka tekuće proračunske godine. Tim sredstvima financiraju se troškovi rada Agencije (čl. 23. *Zakona*).

Sredstva za davanje potpora brodarima, sukladno odredbama *Zakona*, osiguravaju se u državnom proračunu, kao sredstva Agencije za svaku godinu zasebno, na temelju financijskog plana Agencije (čl. 24. *Zakona*). Ako svojom djelatnošću Agencija ostvari dobit, odluku o raspolaganju dobiti, kao i o načinu snošenja gubitka Agencije, donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Upravnog vijeća (čl. 25, st. 1. *Zakona*).

¹⁷ U Upravno vijeće imenuju se: 1. dva predstavnika ministarstva za poslove pomorstva, 2. jedan predstavnik Ministarstva financija, 3. jedan predstavnik Hrvatske gospodarske komore, 4. jedan predstavnik Hrvatskog registra brodova, 5. jedan predstavnik kojeg predlažu udruge brodarka, 6. jedan predstavnik kojeg predlaže Sindikat pomoraca Hrvatske. Mandat članova i predsjednika Upravnog vijeća je četiri godine. Iste osobe mogu biti ponovno imenovane za člana Upravnog vijeća. Predsjednika i članove Upravnog vijeća Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra za poslove pomorstva može razriješiti i prije isteka mandata (čl. 19, st. 4 – 6. *Zakona*). O poslovima Upravnog vijeća vidi čl. 20. *Zakona*.

KONCESIJE ZA OBAVLJANJE JAVNOGA PRIJEVOZA / Public Transport Concessions

Pravo obavljanja javnoga prijevoza stječe se na temelju koncesije. Na osnovi konačne odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja¹⁸, davatelj koncesije¹⁹ i koncesionar²⁰ potpisuju ugovor o koncesiji²¹ na temelju kojeg koncesionar stječe pravo i preuzima obvezu obavljati djelatnost iz ugovora o koncesiji. Koncesija za javni prijevoz smatra se koncesijom za javne usluge pa se na sva pitanja u vezi s tom koncesijom koja nisu uređena *Zakonom* primjenjuje *Zakon o koncesijama*²² (čl. 26. *Zakona*).

Davatelj koncesije za državne linije je Agencija, za županijske linije je županijska skupština, a za lokalne linije gradsko ili općinsko vijeće. Za koncesije za međužupanijske linije ovlaštene su županijske skupštine i one odluku o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja donose u suglasnosti. Ako se županijske skupštine u roku od 30 dana nakon isteka roka za dostavu ponuda ne usuglase u odabiru najpovoljnijeg ponuditelja, dužne su donijeti odluku o poništenju postupka davanja koncesije (čl. 27. *Zakona*).

Koncesija za javni prijevoz može se dati pravnoj i fizičkoj osobi upisanoj u sudski, ili obrtni registar u Republici Hrvatskoj za obavljanje djelatnosti pomorskoga obalnog prijevoza putnika i robe, koja ispunjava sljedeće uvjete: 1. da je u upisnom listu²³ broda kojim obavlja javni prijevoz upisana kao kompanija sukladno čl. 5., st. 1., t. 34. *Pomorskog zakonika*, 2. da u

¹⁸ *Ponuditelj* je pravna ili fizička osoba koja je dostavila ponudu u postupku za davanje koncesije. (čl. 2, st. 1, t. 8. *Zakona o koncesijama*, Narodne novine, br. 125/08).

¹⁹ *Davatelj koncesije (koncedent)* je tijelo ili pravna osoba koja je ovlaštena za davanje koncesije (čl. 2, st. 1, t. 1. *Zakona o koncesijama*).

²⁰ *Koncesionar* je fizička ili pravna osoba s kojom je davatelj koncesije potpisao ugovor o koncesiji (čl. 2, st. 1, t. 1. *Zakona o koncesijama*). Ovo je novi pojam. Osnovni tekst *Zakona i Uredba o uvjetima i postupku davanja koncesije za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu* poznavali su pojam *ovlaštenik koncesije*, dok izmijenjeni i dopunjeni *Zakon* i nova *Uredba* poznaju pojam *koncesionar*, pa je time terminologija *Zakona* i *Uredbe* usklađena sa *Zakonom o koncesijama*.

²¹ *Ugovor o koncesiji* je ugovor koji su potpisali davatelj koncesije, s jedne strane, i koncesionar, s druge strane, a sadržava odredbe o međusobnim pravima i obvezama vezanima uz korištenje danom koncesijom (čl. 2, st. 1, t. 3. *Zakona o koncesijama*).

²² *Zakon o koncesijama* donio je Hrvatski sabor na sjednici održanoj 17. listopada 2008., a stupio je na snagu 1. siječnja 2009., osim odredbi čl. 5, st. 2., koje stupaju na snagu na dan prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju (čl. 49. *Zakona o koncesijama*).

²³ Upisnim listom dokazuje se hrvatska državna pripadnost, i izdaje se brodu upisanome u upisnik pomorskih trgovačkih brodova. Upisni list sadržava sve upise iz uložka glavne knjige upisnika brodova u koji je upisan. Upisni list izdaje lučka kapetanija koja je brod upisala u upisnik. Opširnije o upisnom listu vidi: Ivo Grabovac – Ranka Petrinović, *Pomorsko pravo – pomorsko javno, upravno i radno pravo*, Split, 2006, str. 72, Axel Luttenberger, *Pomorsko upravno pravo*, Rijeka, 2005, str. 126 – 127. i Jozo Čizmić, *Hrvatsko pomorsko postupovno pravo*, Knjiga I, Split, 2006, str. 29.

vlasništvu ima odgovarajući brod za obavljanje prijevoza na liniji za koju traži koncesiju, 3. da je taj brod upisan u upisnik trgovačkih brodova²⁴ Republike Hrvatske i da je proveden postupak carinjenja, 4. da brod ispunjava propisane tehničke uvjete iz čl. 13. *Zakona*, 5. da su članovi brodske posade hrvatski državljani koji imaju sklopljen ugovor o radu s brodarom, a on se temelji na minimalnim radnim i socijalnim standardima utvrđenima između reprezentativnih predstavnika brodara i pomoraca. Iznimno, održavanje lokanih brodskih linija kraćih od tri nautičke milje (dalje – NM) može se obavljati brodicom namijenjenom za gospodarske svrhe koja je upisana u evidenciju brodica (očevidnik)²⁵. Prilikom podnošenja ponude za dobivanje koncesije podnositelj ponude može priložiti rješenje lučke kapetanije o predbilježbi²⁶ upisa broda i potvrdu o usklađenosti za kompaniju izdanu od ovlaštene organizacije umjesto uvjeta prema prethodno navedenim točkama 1., 2. i 3., a te uvjete mora ispuniti do sklapanja ugovora o koncesiji (čl. 28. *Zakona*).

Pripreme radnje za davanje koncesije provodi davatelj koncesije. Pripremnim radnjama smatraju se posebno: 1. procjena vrijednosti koncesije²⁷, 2. izradba studije opravdanosti davanja koncesije²⁸, 3. imenovanje stručnog povjerenstva za koncesiju²⁹, 4. izradba

²⁴ Čl. 196. *Pomorskog zakonika* izričito navodi vrste upisnika koje postoje prema pozitivnome hrvatskom pomorskom pravu. Upisnik trgovačkih brodova je javan i vodi se u obliku javne knjige ili elektroničkog zapisa koji sadržava bazu podataka za cijelo područje Republike Hrvatske. Sastoji se od glavne knjige i zbirke isprava (čl. 197. *Pomorskog zakonika*). Glavna knjiga sastoji se od uložaka od kojih svaki sadržava podatke o jednom brodu, a koji se unose u list A, B i C. Opširnije o upisniku trgovačkih brodova vidi: Grabovac – Petrinović, *op. cit.*, str. 104 – 107, Luttenberger, *op. cit.*, str. 97 – 107. i Čizmić, *op. cit.*, str. 19 – 102.

²⁵ Brodica se upisuje u evidenciju brodica (očevidnik) koju vodi lučka kapetanija ili lučka ispostava na kojem je području prebivalište fizičke, tj. sjedište pravne osobe vlasnika brodice. Očevidnik brodica javna je knjiga, a izvod iz očevidnika ima dokaznu snagu javne isprave. Brodica upisana u odgovarajući očevidnik stječe hrvatsku državnu pripadnost. Opširnije o očevidniku brodica vidi Grabovac – Petrinović, *op. cit.*, str. 108 – 109. i Čizmić, *op. cit.*, str. 109 – 122.

²⁶ Predbilježba je vrsta upisa u upisnik brodova kojom se upisivanje, prijenos, ograničenje ili prestanak prava postiže uz uvjet naknadnog opravdanja (uvjetno upisivanje prava ili uvjetno brisanje). Opširnije o upisu predbilježbe u upisnik brodova vidi Čizmić, *op. cit.*, str. 71 – 78. i Dragan Bolanča, *Pomorsko pravo (odabrane teme)*, Split, 1999, str. 113.

²⁷ Čl. 10, st. 1. *Zakona o koncesijama* propisuje da se na procjenu vrijednosti koncesije za javne usluge, u koje se ubrajaju i koncesije za obavljanje javnog prijevoza, primjenjuju odgovarajuće odredbe propisa kojima se uređuje javna nabava.

²⁸ Davatelj koncesije u izradbi studije opravdanosti davanja koncesije posebno uzima u obzir: javni interes, utjecaj na okoliš, zaštitu prirode i kulturnih dobara, financijske učinke koncesije na državni proračun, ili proračun jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i usklađenost s gospodarskim razvojnim planovima i planovima davatelja koncesije (čl. 11. *Zakona o koncesijama*).

²⁹ Zadaće stručnog povjerenstva za koncesiju su: 1. pomoć davatelju koncesije pri pripremi potrebnih analiza i/ili studija opravdanosti davanja koncesije, pri pripremi i izradbi uvjeta i dokumentacije za nadmetanje, pravila i uvjeta za ocjenu ponuditelja i primljenih ponuda te kriterija za odabir ponude, 2. pregled i ocjena pristiglih ponuda, 3.

dokumentacije za nadmetanje³⁰, 5. poduzimanje svih ostalih mjera koje prethode postupku davanja koncesije u skladu s odredbama *Zakona o koncesijama* i posebnih propisa kojima se pobliže uređuje pojedina vrsta koncesije (čl. 9. *Zakona o koncesijama*).

Poslove potrebne za postupak davanja koncesije obavlja stručno povjerenstvo; pritom Stručno povjerenstvo za koncesije na državnim linijama³¹ imenuje Agencija. Stručno povjerenstvo za koncesije za županijske, međuzupanijske i lokalne linije³² imenuje davatelj koncesije za te linije (čl. 30., st. 1. – 3. *Zakona*).

Koncesija za obavljanje javnog prijevoza daje se na rok od jedne do deset godina, i to: 1. za državne linije od pet do deset godina, 2. za županijske i međuzupanijske linije od tri do osam godina, 3. za lokalne linije od jedne do pet godina³³ (čl. 32. *Zakona*). Iznimno od te odredbe, u razdoblju od dana stupanja na snagu izmjena i dopuna *Zakona* iz 2011. godine³⁴ do pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji koncesije za obavljanje javnog

utvrđivanje prijedloga odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja za davanje koncesije ili prijedloga odluke o poništenju postupka davanja koncesije, i obrazloženje tih prijedloga, 4. obavljanje ostalih poslova potrebnih za provedbu postupka davanja koncesije (čl. 12, st. 5, t. 1, 3, 4. i 6. *Zakona o koncesijama*).

³⁰ Dokumentacija za nadmetanje sadržava oblik ponude, tekst ponude, rok valjanosti ponude, opis predmeta koncesije (tehničke specifikacije), nacrt ugovora o koncesiji, uvjete i dokaze koje su ponuditelji obvezni dostaviti uz ponudu poradi dokazivanja sposobnosti ponuditelja, zahtjev za dostavom iscrpnog popisa društava iz čl. 33, st. 9 – 10. *Zakona o koncesijama*, rok za donošenje odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja i sve ostale zahtjeve koje ponuditelj mora ispuniti. Opširnije vidi čl. 14. *Zakona o koncesijama*.

³¹ Stručno povjerenstvo za koncesije na državnim linijama ima pet članova, a čine ga: 1. dva predstavnika ministarstva za poslove pomorstva – ekonomske i tehničke struke, 2. jedan predstavnik lučke kapetanije – pomorske struke, 3. jedan predstavnik Hrvatskog registra brodova – tehničke struke, 4. jedan predstavnik Agencije – pravne struke (čl. 31, st. 1. *Zakona*). Davatelj koncesije obavezan je obavijestiti Ministarstvo financija o namjeri osnivanja stručnog povjerenstva, a Ministarstvo financija može imenovati svog predstavnika u stručno povjerenstvo u roku od deset dana od dana zaprimanja obavijesti (čl. 12, st. 2 – 3. *Zakona o koncesijama*). Ako Ministarstvo financija imenuje svog predstavnika u ovo stručno povjerenstvo, tada u stručno povjerenstvo ulazi i jedan predstavnik ministarstva za poslove pomorstva tehničke ili ekonomske struke (čl. 31, st. 2. *Zakona*). Čl. 12, st. 1. *Zakona o koncesijama* propisuje kako broj članova stručnog povjerenstva mora biti neparan, no ne smije biti veći od sedam članova, te da član stručnog povjerenstva ne smije imati izravnih ili neizravnih osobnih interesa u bilo kojoj aktivnosti što bi dovelo do sukoba tih interesa s njegovim dužnostima u radu stručnog povjerenstva.

³² U stručno povjerenstvo za koncesije za županijske, međuzupanijske i lokalne linije obvezno se imenuje: 1. jedan predstavnik lučke kapetanije – pomorske struke, 2. jedan predstavnik Hrvatskog registra brodova – tehničke struke (čl. 30, st. 4. *Zakona*).

³³ Čl. 32, st. 2 – 4. osnovnog teksta *Zakona* (Narodne novine, br. 33/06) sadržavao je propis prema kojemu se koncesijsko razdoblje moglo produžiti na zahtjev ovlaštenika koncesije (koncesionara), ukoliko ovlaštenik koncesije (koncesionar) postojeći brod zamijeni novim brodom s kojim bi se povećala sigurnost i kvaliteta usluge, a razdoblje za koje se produžava koncesija utvrđivalo se na temelju visine ulaganja u novi brod, te je odluku o produženju koncesije donosio davatelj koncesije. Takva odredba ukinuta je izmjenama i dopunama *Zakona* (Narodne novine, br. 87/09) u čl. 14.

³⁴ Narodne novine, br. 18/11.

prijevoza daju se s rokom trajanja do 31. prosinca 2016. Koncesije za obavljanje javnog prijevoza dane do stupanja na snagu navedenih izmjena i dopuna *Zakona* vrijede do isteka roka na koji su dane, ali ne dulje od 31. prosinca 2016.³⁵

Postupak davanja koncesije započinje danom objave obavijesti o namjeri davanja koncesije³⁶ u „Narodnim novinama“, a završava konačnošću Odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja³⁷ ili konačnošću Odluke o poništenju postupka davanja koncesije³⁸ (čl. 16., st. 1. *Zakona o koncesijama*).

Davatelj koncesije donosi odluku o odabiru najpovoljnijega ponuditelja kojemu će ponuditi potpisivanje ugovora o koncesiji. Davatelj koncesije ne smije potpisati ugovor o koncesiji prije isteka razdoblja mirovanja, koje iznosi 15 dana od dana dostave odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja svakom ponuditelju. Po završetku razdoblja mirovanja smije se potpisati ugovor o koncesiji između davatelja koncesije i odabranog ponuditelja jedino ako žalbom nije pokrenut postupak pravne zaštite, a ako je on pokrenut, ugovor o koncesiji smije se potpisati kada odluka o odabiru

³⁵ Tako propisuju čl. 4 – 5. izmjena i dopuna *Zakona* (Narodne novine, br. 18/11). U pregovorima o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji utvrđena su prijelazna razdoblja s obzirom na primjenu Uredbe Vijeća (EEZ-a) br. 3577/92 o slobodnom pružanju usluga u pomorskom prijevozu unutar država članica, i to s obzirom na obalni linijski pomorski prijevoz do 31. prosinca 2016. Prijelazno razdoblje uvedeno je kako bi se domaćim brodarima u javnom obalnom linijskom pomorskom prijevozu omogućilo duže vrijeme pripreme za konkurenciju koja ih čeka na zajedničkom europskom tržištu. Na Međuvladinoj konferenciji u Bruxellesu, održanoj 5. studenoga 2010., zajedničkim stajalištem Europske unije za poglavlje 14. Prometna politika prihvaćen je zahtjev za prijelazno razdoblje, i to za obavljanje javnoga linijskog pomorskog prijevoza tako da ugovori zaključeni do pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji ostaju na snazi do 31. prosinca 2016. Dakle, budući da se ugovori o javnim uslugama zaključeni prije datuma pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji mogu nastaviti primjenjivati do 31. prosinca 2016., potrebno je odstupiti od primjene propisanih rokova do deset godina jer bi prema tim rokovima većina koncesija trajala duže od 2016. godine.

³⁶ *Obavijest o namjeri davanja koncesije* novi je pojam prema izmjenama i dopunama *Zakona* (Narodne novine, br. 87/09), koji je zamijenio pojam *odluka o raspisivanju javnog natječaja*. Davatelj koncesije svoju namjeru za davanje koncesije obznanjuje u obavijesti. Podaci koje obavijest o namjeri davanja koncesije mora sadržavati propisani su u čl. 18, st. 2 – 4. *Zakona o koncesijama*.

³⁷ *Odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja* novi je pojam prema izmjenama i dopunama *Zakona* (Narodne novine, br. 87/09), koji je zamijenio pojam *odluka o davanju koncesije*. Odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja je upravni akt koji donosi davatelj koncesije na prijedlog stručnog povjerenstva za koncesiju, a nakon ocjene pristiglih ponuda za davanje koncesije i u skladu s dokumentacijom za nadmetanje i kriterijima za odabir najpovoljnije ponude (čl. 2, st. 1, t. 6. *Zakona o koncesijama*).

³⁸ Pri provođenju postupka davanja koncesija davatelji koncesija obvezni su, s obzirom na sve pravne i fizičke osobe, poštovati: načelo slobode kretanja robe, načelo slobode poslovnog nastana, načelo slobode pružanja usluga, načelo učinkovitosti i ostala temeljna načela iz Ustava Republike Hrvatske te Ugovora o osnivanju Europske zajednice, kao što su: načelo tržišnog natjecanja, načelo jednakog tretmana, načelo zabrane diskriminacije, načelo uzajamnog priznavanja, načelo razmjernosti i načelo transparentnosti (čl. 17. *Zakona o koncesijama*).

najpovoljnijeg ponuditelja postane konačna, tj. ako je uložena žalba odbačena ili odbijena (čl. 22., st. 1., 4. – 6. *Zakona o koncesijama*). Kad odluka o odabiru najpovoljnijega ponuditelja sadržava uvjet koji se mora ispuniti do potpisivanja ugovora o koncesiji, pa ako koncesionar ne ispuni taj uvjet, ugovor se neće potpisati, već će se odabrati sljedeći najpovoljniji ponuditelj. Ako se pritom ne može provesti odabir, donijet će se odluka o poništavanju postupka davanja koncesije (čl. 36. *Zakona*).

Za koncesiju obavljanja javnog prijevoza plaća se naknada. Ona³⁹ se sastoji od stalnoga i promjenjivog dijela. Naknada od koncesije prihod je: 1. za državne linije državnog proračuna, odnosno Agencije⁴⁰, 2. za županijske linije proračuna županije, 3. za međuzupanijske linije proračuna županija, davatelja koncesije u jednakim dijelovima, 4. za lokalne linije proračuna općine ili grada (čl. 38. *Zakona*).

Podrobnije uvjete, vrednovanje kriterija za davanje koncesije, kriterije za određivanje cijene usluge, visinu naknade i način plaćanja, vrstu i vrijednost jamstva propisuje Vlada Republike Hrvatske *Uredbom*.

Iznimno, u izvanrednim okolnostima koje traju privremeno, davatelj koncesije može s najpovoljnijim ponuditeljem sklopiti ugovor o obavljanju privremenog prijevoza na toj liniji dok takve okolnosti traju. Izvanredne okolnosti smatraju se: 1. kada na strani koncesionara nastupe takve okolnosti zbog kojih više nije u mogućnosti izvršavati obveze iz ugovora o koncesiji, 2. kada na strani koncesionara nastupe okolnosti zbog kojih mu je izvršavanje obveza otežano, a one se mogu otkloniti u roku od 90 dana, 3. razdoblje od prestanka koncesije prema *Zakonu o koncesijama*⁴¹ do konačnosti odluke o odabiru najpovoljnijega ponuditelja, 4. rekonstrukcija mosta ili luke i havarija broda. Ako na strani koncesionara nastupe takve okolnosti zbog kojih više nije u mogućnosti izvršavati obveze iz ugovora o koncesiji, ugovor o obavljanju privremenog prijevoza može trajati najduže do konačnosti odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja, kada na strani koncesionara nastupe okolnosti kojima mu je izvršavanje obveza otežano, a one se mogu otkloniti u roku od 90 dana do uspostave njegova ponovnoga redovitog izvršavanja ugovornih obveza. Ugovor o obavljanju privremenog prijevoza smatra se ugovorom o javnim uslugama, pa se na postupak za njegovo sklapanje odgovarajuće primjenjuju odredbe *Zakona o javnoj nabavi*⁴² koje se odnose na sklapanje ugovora u pregovaračkom

³⁹ *Naknada za koncesiju* je naknada koju plaća koncesionar na temelju ugovora o koncesiji. (čl. 2, st. 1, t. 5. *Zakona o koncesijama*).

⁴⁰ Sukladno čl. 23. *Zakona*.

⁴¹ Sukladno čl. 34 – 37. *Zakona o koncesijama*.

⁴² Narodne novine, br. 110/07. i 125/08.

postupku bez prethodne objave (čl. 40. *Zakona*).

Ako se na državnoj, županijskoj, međuzupanijskoj ili lokalnoj liniji u prethodnom razdoblju ne kraćemu od godine dana, obavljanje prometa fizički poveća za 30%, a koncesionar postojećim kapacitetima nije u mogućnosti udovoljiti porastu prometa, može se na toj liniji dati još jedna koncesija. Tada koncesionar ima pravo na raskid ugovora, pod uvjetima određenima ugovorom.⁴³ Ako se na nekoj liniji u jednogodišnjem razdoblju smanji promet, može se povećati visina potpore, ali o tome treba zatražiti mišljenje Ministarstva financija i Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja (čl. 42. *Zakona*).

Za svaku državnu, županijsku, međuzupanijsku i lokalnu liniju koncesionar mora osigurati zamjenski brod istih ili približno istih karakteristika, u roku utvrđenome u obavijesti o namjeri davanja koncesije, a koji ovisi o duljini linije, ali ne može biti duži od 24 sata. U okolnostima više sile, davatelj koncesije može iznimno dopustiti privremeno obavljanje prijevoza, dok to stanje traje, i to najduže 30 dana, zamjenskim brodom koji ne ispunjava uvjete za plovidbu na toj liniji ako bi prekid linije jače poremetio život na otocima (čl. 43. *Zakona*).

Ako tijekom trajanja koncesije nastanu promjene zbog kojih je u javnom interesu potrebno ograničiti opseg koncesije ili izvršiti potrebne promjene bitnih elemenata koncesije radi prilagođavanja novonastalom stanju, na odgovarajući će se način izmijeniti ugovor o koncesiji. U tom slučaju koncesionar ima pravo na raskid ugovora, pod uvjetima utvrđenima ugovorom⁴⁴ (čl. 44. *Zakona*).

Za vrijeme trajanja koncesije davatelj koncesije može na zahtjev koncesionara odobriti promjenu broda tako da se brod za koji je dana koncesija zamijeni brodom manjega ili većeg kapaciteta, ako za to postoje opravdani razlozi, ali pod uvjetom da to ne utječe na kvalitetu i redovito obavljanje javnog prijevoza na određenoj liniji. Pri zamjeni brodova potpora se mora temeljiti na stvarnim troškovima zamjenskoga broda, s tim da visina potpore ne može biti veća od potpore određene ugovorom o koncesiji, ali može biti manja ovisno o stvarnim brodskim troškovima. Uvjeti zamjene broda podrobnije se uređuju *Uredbom*⁴⁵ (čl.

⁴³ Odredba je prema čl. 21. Izmjena i dopuna *Zakona* (Narodne novine, br. 87/09) precizirana jer je u prethodnom tekstu *Zakona* bilo određeno samo da koncesionar ima pravo na raskid ugovora, ali ne i pod kojim uvjetima.

⁴⁴ Odredba je prema čl. 23, st. 2. Izmjena i dopuna *Zakona* (Narodne novine, br. 87/09) precizirana jer je u prethodnom tekstu *Zakona* bilo naznačeno samo da koncesionar ima pravo na raskid ugovora, ali ne i pod kojim uvjetima.

⁴⁵ Kad to zahtijevaju prometne potrebe za vrijeme trajanja koncesije, davatelj koncesije može odobriti na zahtjev koncesionara da se na nekoj liniji umjesto broda za koji je dana koncesija koristi brodom manjeg ili većeg kapaciteta, uz uvjet da se radi o manjem odstupanju

46. *Zakona*).

Agencija je obvezna sukcesivno godišnje provesti postupak za davanje koncesija za određen broj državnih linija, sukladno raspoloživim sredstvima planiranima u državnom proračunu Republike Hrvatske, s time da se do 1. travnja 2013.⁴⁶ (u roku od sedam godina od dana stupanja na snagu *Zakona*) obuhvate sve državne linije. Natječaj za davanje koncesije za županijske i međuzupanijske linije kao i lokalne linije bili su dužni raspisati davatelji koncesije najkasnije u roku od godine dana od dana stupanja na snagu *Zakona* (čl. 65. *Zakona*).

UVJETI ZA DAVANJE KONCESIJE I VREDNOVANJE KRITERIJA / *Conditions for Allocation of Concession and Evaluation of the Criteria*

Uz uvjete propisane čl. 28. *Zakona* i čl. 3. *Pravilnika*⁴⁷ koje brodar mora ispunjavati, on mora pružiti i podatke o financijskom poslovanju.⁴⁸

i da to ne utječe na kvalitetu prijevoza, sve poradi redovitog obavljanja javnog prijevoza na toj liniji. Radi racionalizacije, davatelj koncesije može odobriti na zahtjev koncesionara da se na nekoj liniji veći broj brodova manjeg kapaciteta zamijeni manjim brojem mlađih i tehnološki novijih brodova većeg kapaciteta iznimno uz odgovarajuće smanjenje broja putovanja, pod uvjetom poštovanja zadanog kapaciteta i da ne dođe do smanjenja ukupnog kapaciteta, da se ne ugrozi ili pogorša povezivanje otoka s kopnom i da se ne povisi potpora (čl. 47. *Uredbe*).

⁴⁶ Prema osnovnom tekstu *Zakona* (Narodne novine, br. 33/06) Agencija je bila obvezna provesti postupak za davanje koncesija za državne linije zaključno do 1. travnja 2011. Izmjene i dopune *Zakona* (Narodne novine, br. 18/11) taj rok pomiču za dvije godine, do 1. travnja 2013., u skladu s Pregovaračkim stajalištem o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji za poglavlje 14. Prometna politika.

⁴⁷ Za obavljanje javnog prijevoza, uz uvjete propisane čl. 13, st. 1 – 5. *Zakona*, brod mora ispunjavati dodatne tehničke uvjete propisane u čl. 3. *Pravilnika*: 1. da putnički brod ima uspostavljen integrirani sustav za intervenciju u izvanrednim situacijama, 2. da brzi putnički brod ispunjava uvjete za rad brzog plovila, 3. sposobnost za prijevoz opasnih tereta, ako je primjenjivo, 4. da ima minimalan broj članova posade, 5. da ima odobrenje lučke kapetanije za plovidbu na redovitoj liniji sukladno *Pravilniku o obavljanju inspeksijskog nadzora sigurnosti plovidbe* (Narodne novine, br. 127/05, 38/08. i 5/11) – opširnije o ovom pravilniku vidi Dragan Bolanča – Rajko Naprta, *More naše plavo – sigurnost plovidbe*, zbirka propisa, Zagreb – Split, 2009, str. 255 – 320. i Dragan Bolanča – Rajko Naprta, *More naše plavo – morske luke*, zbirka propisa, Zagreb – Split, 2009, str. 349 – 414. Umjesto uspostavljenoga integriranog sustava za intervenciju u izvanrednim situacijama putnički brod mora ispunjavati sustav potpore kako je utvrđeno u poglavlju 8. *Poslovnika sustava upravljanja sigurnošću i zaštite okoliša (ISM koda)*, ili kako je određeno *Pravilima za tehnički nadzor pomorskih brodova*.

⁴⁸ Podaci o financijskom poslovanju prema čl. 3, st. 2. *Uredbe su*: 1. BON 1; 2. BON 2 te Bilanca i Račun dobiti i gubitka (osim za novoosnovana društva i obrte) nakon godine dana poslovanja; 3. potvrda Porezne uprave i Uprave mirovinskog i zdravstvenog osiguranja o plaćenim porezima i doprinosima; 4. potvrda o redovitom plaćanju naknada državnim, županijskim i lokalnim lučkim upravama na kojih se području daje koncesija za pojedinu liniju, Hrvatskom registru brodova (priznatoj organizaciji) i trgovačkom društvu Plovput d.o.o.; 5. dokaz da je uredno ispunjavao obveze prema davatelju koncesije na drugim državnim linijama za koje je imao koncesiju a koje utvrđuje davatelj koncesije.

Ponuditelju koji je ispunio prethodno naznačene uvjete, u daljnjem postupku vrednuju se tehnički⁴⁹ i ekonomsko-financijski⁵⁰ elementi ponude (čl. 4. *Uredbe*). Za određivanje najpovoljnijega ponuditelja dobiveni broj bodova za tehničke i ekonomsko-financijske elemente ponude ponderirat će se na sljedeći način: 1. tehnički kriteriji 50%, 2. ekonomsko-financijski kriteriji 50%.⁵¹ Najpovoljnijim ponuditeljem držat će se onaj koji prema nabrojenim kriterijima ostvari najveći broj bodova (čl. 8. *Uredbe*).

Uredba detaljno propisuje što treba sadržavati ponuda za dobivanje koncesije⁵², a što poslovni plan linije⁵³ kao sastavni dio te ponude. U izradbi ponude

⁴⁹ Tehničke elemente čine podaci koji se odnose na tehničke karakteristike broda, a propisani su u čl. 5, st. 2. *Uredbe*. Tehnički elementi različito se vrednuju za: 1. brze brodove i klasične brodove, 2. Ro-ro putničke linije do 4,9 NM, 3. Ro-ro putničke linije od 5 do 10 NM, 4. Ro-ro putničke linije preko 10 NM. Pri vrednovanju tehničkih elemenata koristi se formulama navedenima u čl. 6, st. 1. *Uredbe*. Vrednovanjem tehničkih elemenata ukupan broj bodova može maksimalno iznositi 100.

⁵⁰ Ekonomsko-financijski elementi su ponudena visina promjenjivog dijela koncesijske naknade i tražena potpora. Ekonomsko-financijski elementi vrednuju se tako da maksimalan broj bodova može iznositi 100 (čl. 7. *Uredbe*).

⁵¹ Ovo je izrazitija izmjena u odnosu prema *Uredbi o uvjetima i postupku davanja koncesije za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu* (Narodne novine, br. 132/06), koja je u čl. 19, st. 3. propisivala da se broj bodova ponderira na sljedeći način: 1. tehnički kriteriji 45%, 2. ekonomsko-financijski kriteriji 55%.

⁵² *Ponuda za dobivanje koncesije* redovito sadržava: 1. naziv (tvrtku ili skraćenu tvrtku) i sjedište ponuditelja, 2. izvod iz sudskog ili obrtnog registra s upisom djelatnosti pomorskoga obalnog prijevoza putnika i robe, 3. poslovni plan za liniju za koju se traži koncesija, 4. dokaz da u vlasništvu ima brod/brodove za obavljanje javnog prijevoza za koji traži koncesiju, 5. dokaz da je u upisnom listu broda kojim će se obavljati javni prijevoz brodar upisan kao kompanija sukladno čl. 5, st. 1, t. 34. *Pomorskog zakonika*, te da je brod upisan u upisnik trgovačkih brodova Republike Hrvatske i da je proveden postupak carinjenja, 6. dokaz da brod ispunjava propisane tehničke uvjete (čl. 13, st. 1 – 5. *Zakona*), 7. dokaze da su članovi posade broda hrvatski državljani koji imaju sklopljen ugovor o radu s brodarom, i da se on temelji na minimalnim radnim i socijalnim standardima utvrđenima između reprezentativnih predstavnika brodarara i pomoraca, 8. dokaz o upisu brodice namijenjene za gospodarske svrhe u evidenciju brodica (očevidnik) za obavljanje javnog prijevoza na lokalnim linijama kraćima od 3 NM, 9. dokaze iz čl. 4. *Pravilnika*, 10. dokaze o ispunjavanju financijskih uvjeta (čl. 3, st. 2. *Uredbe*), 11. cjenik usluga za sve vrste prijevoza na liniji s označenim povlasticama i popustima te redovitim promjenama cjenika (sezonski/izvansezonski cjenik), 12. ponudu visine promjenjivog dijela naknade za koncesiju za linije na kojima se ostvaruju prihodi veći od rashoda, kao postotak ukupnoga predviđenog prihoda ostvarenoga na liniji, 13. ponudu iznosa tražene početne potpore (za linije na kojima se ostvaruju prihodi manji od troškova, pri čemu se u troškove ne računa promjenljivi dio koncesijske naknade), 14. jamstvo za ozbiljnost ponude, ako se to za koncesiju zahtijeva, 15. podatke o zamjenskom brodu, 16. popis svih sastavnih dijelova ponude i/ili priloga, datum i potpis ponuditelja, 17. ostale elemente navedene u dokumentaciji za nadmetanje. Ponuda mora biti cjelovita, uvezana i numerirana. Ako ponuditelj u vrijeme podnošenja ponude ne ispunjava uvjete iz točaka 4. i 5., može priložiti rješenje lučke kapetanije o predbilježbi upisa broda i potvrdu o usklađenosti za kompaniju izdanu od Hrvatskog registra brodova (priznate organizacije), s tim da te uvjete mora ispuniti do sklapanja ugovora o koncesiji (čl. 9. *Uredbe*).

⁵³ *Poslovni plan* kao sastavni dio ponude izrađuje se za određenu liniju, i to za razdoblje na koje se daje koncesija i sadržava minimalno sljedeće elemente: 1. osnovni opći podaci o podnositelju ponude (naziv, sjedište, pravni oblik i sl.), 2. osnovne karakteristike linije (opis

ponuditelj se mora pridržavati odredbi *Uredbe* (čl. 9. – 10.) i uvjeta iz dokumentacije za nadmetanje⁵⁴ (čl. 12., st. 1. *Uredbe*). Ponuditelj može s istim brodom dati ponudu na više linija (čl. 11. *Uredbe*). Rok za donošenje odluke o odabiru najpovoljnijega ponuditelja naznačuje se u dokumentaciji za nadmetanje, i može se odrediti u trajanju od 10 do 60 dana od dana isteka roka za dostavu ponuda (čl. 14. *Uredbe*).

Pri zaprimanju ponude, na zatvorenoj omotnici ponude potrebno je ubilježiti datum i vrijeme njezina zaprimanja, a u upisnik upisati sve ponude po redoslijedu zaprimanja. Ako je ponuda upućena poštom preporučeno, dan predaje na pošti smatra se predajom davatelju ponude na adresu za dostavljanje ponuda. Nije dopušteno davati informacije o zaprimljenim ponudama (čl. 15. *Uredbe*).

Postupak otvaranja i pregled ponuda provodi stručno povjerenstvo u mjestu, prostorijama i vremenu određenome u obavijesti o namjeri davanja koncesije. Na početku sjednice za otvaranje ponuda predsjednik stručnog povjerenstva utvrđuje: broj primljenih ponuda, naziv ponuditelja, podatke o pravodobno primljenim ponudama, nepravodobno pristiglim ponudama, imena nazočnih ovlaštenih predstavnika ponuditelja i jesu li ispunjeni svi propisani uvjeti za provedbu postupka. Postupak otvaranja ponuda započinje pregledom ispravnosti omotnice, te je li ispravno i originalno zapečaćena. Nakon što je utvrđeno da su ispunjeni propisani uvjeti za provedbu postupka, otvaraju se ponude, redoslijedom njihova primitka i upoznaju se nazočni o njihovu sadržaju. Ako nisu ispunjeni uvjeti za provođenje postupka, sjednica se prekida i određuje se novi datum za otvaranje ponuda (čl. 16. *Uredbe*).

linije, broj linije, relacija; duljina linije u NM; planirani broj putnika i vozila po strukturi sukladno strukturi cjenika usluga na liniji; propisana učestalost prijevoza; planirana učestalost prijevoza iznad propisane; očekivana razina obavljenog rada (u NM i satima plovidbe) na održavanju linije uz propisanu učestalost; planirana razina obavljenog rada (u NM i satima plovidbe) za prijevoz na liniji iznad propisane učestalosti; tražena minimalna brzina broda, odnosno maksimalno vrijeme prijevoza, 3. osnovne tehničke karakteristike broda/brodova kojim će se obavljati usluge prijevoza (vrsta, veličina i kapacitet broda; pogonska snaga motora i očekivana potrošnja goriva (ukupno i po NM ili satu plovidbe); ostale karakteristike broda koje mogu utjecati na gospodarstveno-financijske parametre linije; izjavu o formacijskom sastavu članova posade broda za svaki brod na određenoj liniji, koju ovjerava ministarstvo za poslove pomorstva, 4. projekciju očekivanog broja putnika i vozila (po mjesecima i godišnje), 5. projekciju očekivanih mjesečnih i godišnjih prihoda razrađenu po svim kategorijama i skupinama (otočani, neotočani, putnici, automobili i sl.), 6. detaljan opis i prikaz sljedećih podataka: ukupni prihodi, ukupni rashodi, dobit prije oporezivanja, gubitak prije oporezivanja, porez na dobit, dobit nakon oporezivanja, gubitak nakon oporezivanja (čl. 10. *Uredbe*).

⁵⁴ Ovo je novi pojam. *Uredba o uvjetima i postupku davanja koncesije za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu poznavala je pojam natječajna dokumentacija, dok nova Uredba poznaje pojam dokumentacija za nadmetanja, pa je time terminologija Uredbe usklađena sa Zakonom o koncesijama.*

Ako pojedina ponuda zahtijeva određena pojašnjenja, stručno povjerenstvo može uputiti pisani zahtjev ponuditelju da se očituje u roku od dva dana o pojedinim elementima iz dokumentacije za nadmetanje. Tim zahtjevom ne može se tražiti ispravak, tj. promjena sadržaja u ponudi (čl. 17. *Uredbe*).

Pravo aktivnog sudjelovanja u postupku otvaranja ponuda imaju članovi stručnog povjerenstva i ovlašteni predstavnici ponuditelja (čl. 18. *Uredbe*).

O postupku otvaranja ponuda vodi se zapisnik.⁵⁵ Ovlašteni predstavnici ponuditelja imaju pravo zatražiti ovjereni preslik zapisnika. Zapisnik potpisuju svi članovi stručnog povjerenstva. Potpisivanjem zapisnika završava postupak otvaranja ponuda (čl. 19. *Uredbe*).

Nakon pregleda ponuda stručno povjerenstvo isključit će iz daljnjeg postupka sljedeće ponude: 1. koje nisu u skladu s obavijesti o namjeri davanja koncesije, 2. nepravodobno pristiglu ponudu, 3. ponuditelja koji nije dokazao da ispunjava propisane uvjete, 4. ponudu za koju je zahtijevano jamstvo, a dokaz jamstva nedostaje pri otvorenju ponude, 5. koja nije u skladu s dokumentacijom za nadmetanje, 6. u kojoj nakon zatraženoga pisanog objašnjenja ono nije dano u traženom roku, 7. koja nije cjelovita, uvezana i numerirana (čl. 20. *Uredbe*). Nakon isključivanja ponuda stručno povjerenstvo provodi postupak ocjene ponuda prema utvrđenim kriterijima za tehničke i ekonomsko-financijske elemente ponude. O pregledu, ocjeni i rezultatu pregleda pristiglih ponuda sastavlja se zapisnik u kojemu se naznačuju razlozi za isključivanje ponude, prikaz traženih i danih dokaza o sposobnosti ponuditelja i ostala pitanja od značenja za donošenje odluke o odabiru najpovoljnijega ponuditelja ili odluke o poništenju postupka davanja koncesije. Zapisnik potpisuju svi članovi stručnog povjerenstva (čl. 21. *Uredbe*).

Ako ponuditelj s istim brodom podnese ponudu na više linija (čl. 11. *Uredbe*) i stručno ga povjerenstvo ocijeni kao najpovoljnijega za određenu liniju, mjerodavno tijelo za donošenje odluke o odabiru najpovoljnijega ponuditelja odlučuje na kojoj će liniji tom ponuditelju dati koncesiju, a ponuda neće biti prihvaćena na drugim linijama (čl. 22. *Uredbe*).

Stručno povjerenstvo najkasnije pet dana prije isteka roka za donošenje odluke o odabiru najpovoljnijeg

⁵⁵ U zapisnik se unose osobito: 1. mjesto, dan i sat održavanja sjednice, 2. imena nazočnih članova stručnog povjerenstva, 3. broj primljenih pravodobnih ponuda s nazivima ponuditelja i broj ponuda koje su nepravodobno primljene, 4. imena nazočnih ovlaštenih predstavnika ponuditelja, 5. naznaku da su ponude zaprimljene u omotnicama, 6. konstataciju da je postupak proveden sukladno propisima, 7. osnovni podaci o brodu (ime, kapacitet, starost), visini tražene potpore i visini ponudene godišnje naknade za koncesiju (čl. 19. st. 1. *Uredbe*).

ponuditelja mora tijelu davatelja koncesije dostaviti: 1. zapisnik o otvaranju ponuda, 2. zapisnik o pregledu, ocjeni i rezultatu pregleda pristiglih ponuda, 3. prijedlog odluke o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja, ili 4. prijedlog odluke o poništenju postupka davanja koncesije s obrazloženjem tih prijedloga. Stručno povjerenstvo odluke donosi većinom glasova svih svojih članova (čl. 23. *Uredbe*).

Kada davatelj koncesije ocijeni da je u vezi s davanjem koncesije potrebno obaviti određene analize/studije opravdanosti ili pripremu dokumentacije za nadmetanje i druge poslove za koje je potrebno specifično stručno znanje, može takve poslove povjeriti neovisnim stručnim osobama. To stručno mišljenje nije obvezujuće (čl. 24. *Uredbe*).

Odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja uz elemente propisane *Zakonom o koncesijama*⁵⁶ može sadržavati rok u kojem je najpovoljniji ponuditelj obavezan potpisati ugovor o koncesiji s davateljem koncesije, koji ne može biti na dulje od 60 dana od dana kada je odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja postala konačna. Taj rok odredit će se ako se objavi namjera davanja koncesija za više linija i u drugim opravdanim okolnostima (čl. 25. *Uredbe*).

Davatelj koncesije mora odabranome najpovoljnijem ponuditelju ponuditi sklapanje ugovora o koncesiji u roku određenome u odluci o odabiru najpovoljnijega ponuditelja (čl. 26. *Uredbe*).

Pri odlučivanju o namjeri davanja koncesije davatelj koncesije na prijedlog stručnog povjerenstva utvrđuje visinu jamstva za ozbiljnost ponude u apsolutnom iznosu za svaku liniju posebno. Visina jamstva ne iznosi više od 5% procijenjene vrijednosti koncesije (čl. 27. *Uredbe*).

NAKNADA ZA KONCESIJU / *Concession Fee*

Novčana naknada za koncesiju plaća se kao stalan jednak iznos i kao promjenjivi iznos koji ovisi o posebnosti određene koncesije (čl. 28. *Uredbe*).

Stalni dio naknade za koncesiju određuje se za sve linije (državne, županijske, međuzupanijske i lokalne linije) u iznosu od 10.000 kuna godišnje. Ako se godišnji

indeks potrošačkih cijena promijeni za više od +/- 3%, koji objavljuje Državni zavod za statistiku, davatelj koncesije promijenit će iznos stalnog dijela naknade za koncesiju. Za linije za koje se ne traži potpora, promjenjivi dio naknade za koncesiju određuje se u minimalnom iznosu od 2% očekivanoga, ili ostvarenoga ukupnog prihoda na određenoj liniji (čl. 29. *Uredbe*).

Stalni dio naknade za koncesiju plaća se u jednom iznosu svake godine. Za prvu godinu koncesijska se naknada plaća u roku od 30 dana od dana potpisivanja ugovora o davanju koncesije, a za sljedeće godine, do istoga datuma iduće godine sve do isteka roka za koji je koncesija dana (čl. 30. *Uredbe*). Promjenjivi dio naknade za koncesiju plaća se mjesečno, prema ostvarenju ukupnog prihoda na liniji (čl. 31. *Uredbe*).

Konačan obračun promjenjivog dijela naknade za koncesiju obavlja se nakon dostave financijskog izvješća za liniju, izrađenoga na temelju obveze vođenja posebnoga knjigovodstva po načelu profitnog centra i nakon obavljene računovodstvene kontrole davatelja koncesije u skladu s odredbama *Zakona* (čl. 17., st. 1., t. 6.). Davatelj koncesije može poslove računovodstvene kontrole povjeriti nezavisnoj i ovlaštenoj pravnoj ili fizičkoj osobi. Konačan obračun obuhvaća samo propisanu učestalost javnoga prijevoza na liniji. Financijsko izvješće o prihodima i rashodima na liniji koncesionar je dužan dostaviti davatelju koncesije svake godine, najkasnije do 31. ožujka tekuće godine za proteklu godinu prema propisanom obrascu za godišnji financijski izvještaj ili po strukturi prihoda i rashoda koji su obuhvaćeni u *Uredbi* (čl. 10., st. 1., t. 6.). Na temelju uvida u financijsko izvješće za liniju i na temelju obavljene računovodstvene kontrole davatelj koncesije donosi konačnu odluku o iznosu promjenjivog dijela naknade za koncesiju za proteklu godinu (čl. 32. *Uredbe*).

Koncesionar je dužan platiti promjenjivi dio naknade za koncesiju, na temelju konačnoga obračuna, u roku od 60 dana od dana donošenja odluke o iznosu promjenjivog dijela naknade za koncesiju za proteklu godinu. Ako je po konačnom obračunu koncesionar platio veći iznos po osnovi ukupnih plaćanja prema čl. 31. *Uredbe* u roku od 60 dana od dana donošenja odluke o konačnom obračunu, davatelj će koncesije trebati vratiti sredstva (čl. 33. *Uredbe*).

Kao instrument za osiguranje plaćanja naknade za koncesiju, odabrani najpovoljniji ponuditelj dužan je dostaviti davatelju koncesije zadužnicu, mjenicu ili bankovno jamstvo, i to do dana sklapanja ugovora o davanju koncesije. Ako ponuditelj dobije koncesiju uz uvjet da mora pribaviti neopozivo jamstvo banke u korist davatelja koncesije, treba jamstvo pribaviti do sklapanja

⁵⁶ U čl. 24, st. 1. *Zakona o koncesijama* propisano je da odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja sadržava: 1. naziv davatelja koncesije s brojem i datumom donošenja odluke, 2. naziv ponuditelja, 3. predmet koncesije, 4. prirodu i opseg te mjesto obavljanja djelatnosti koncesije, 5. rok trajanja koncesije, 6. posebne uvjete kojima tijekom trajanja koncesije mora udovoljavati ponuditelj, 7. iznos naknade za koncesiju ili osnovu za utvrđivanje iznosa naknade za koncesiju koju će koncesionar plaćati, 8. rok u kojemu je najpovoljniji ponuditelj obavezan potpisati ugovor o koncesiji s davateljem koncesije, 9. obrazloženje razloga za odabir ponuditelja, 10. uputu o pravnom lijeku, 11. potpis odgovorne osobe i pečat davatelja koncesije.

ugovora o koncesiji. Jamstvo mora sadržavati klauzulu „na prvi poziv i bez prigovora“. Ta obveza mora biti navedena u odluci o davanju koncesije. Ne ispunili se ta obveza, postupit će se kako je propisano u *Zakonu*⁵⁷ (čl. 34. *Uredbe*).

ODREĐIVANJE CIJENA USLUGA / *Determining Prices for Services*

Najviša cijena usluge utvrđuje se u dokumentaciji za nadmetanje. Pritom se polazi od zatečenih cijena usluga na liniji na dan odlučivanja o objavljivanju obavijesti o namjeri davanja koncesije (čl. 35. *Uredbe*).

Pri utvrđivanju najviših cijena davatelj koncesije može donijeti odluku da se zatečene cijene na pojedinoj liniji povećaju maksimalno za vrijednost indeksa potrošačkih cijena u posljednjih dvanaest mjeseci što ga objavljuje Državni zavod za statistiku, uz uvjet da u proteklih dvanaest mjeseci nije bilo korekcija zatečenih cijena. Davatelj koncesije može utvrđivanju najviših cijena pristupiti diferencirano, radi postupnog uklanjanja zatečenih distorzija u distribuciji cijena s obzirom na različitu duljinu linija. U takvim okolnostima davatelj će koncesije takve korekcije cijena usporediti sa zatečenom regresijskom krivuljom svih linija u skupini (brzobrodске, brodske, trajektne), pa će odlučiti o opravdanom stupnju ispravljanja zatečenih distorzija (čl. 36. *Uredbe*).

Ponuditelj u ponudu za koncesiju daje cjenik za sve vrste prijevoznih usluga koje se obavljaju na liniji. On mora ponuditi jednake ili niže cijene od onih navedenih u dokumentaciji za nadmetanje. Nakon donošenja odluke o odabiru najpovoljnijega ponuditelja za koncesiju, smatra se da je davatelj koncesije dao suglasnost na ponuditeljev cjenik usluga, koji se može primijeniti od dana početka korištenja koncesijom (čl. 37. *Uredbe*).

Ponuditelj može, za vrijeme trajanja ugovora o koncesiji, predlagati redovite promjene cijena u razdobljima ne kraćima od godine dana, s tim da prijedlog i učinke mora detaljno obrazložiti. Davatelj će koncesije odobriti samo ona povišenja koja neće biti veća od rasta indeksa potrošačkih cijena u proteklih dvanaest mjeseci. Ako je tijekom godine donesena odluka o izvanrednim korekcijama cijena⁵⁸, moraju

⁵⁷ Čl. 36, st. 1. *Zakona* propisuje kada odluka o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja sadržava uvjet koji se mora ispuniti do potpisivanja ugovora o koncesiji; ako koncesionar ne ispunji taj uvjet, ugovor se neće potpisati, već će se odabrati sljedeći najpovoljniji ponuditelj.

⁵⁸ Čl. 39. *Uredba* sadržava odredbu prema kojoj koncesionar može, za vrijeme trajanja ugovora o koncesiji, predlagati i izvanredne promjene cijena u kraćim razdobljima od jedne godine zbog iznenadnih i velikih promjena troškova na koje se ne može utjecati. Uz prijedlog za izvanredni porast cijena, koncesionar dostavlja i detaljno obrazloženje učinka predložene promjene. Davatelj koncesije dužan je razmotriti prijedlog o izvanrednom povišenju cijena, pa u roku 60 dana od dana

se uzeti u obzir njezini učinci pri razmatranju redovitih promjena cijena (čl. 38. *Uredbe*).

Ustreba li, davatelj koncesije u postupku ocjenjivanja opravdanosti prijedloga o promjeni cijena može zatražiti stručno mišljenje od odgovarajućih nezavisnih stručnih i znanstvenih institucija. Koncesionar je dužan odobreni cjenik usluga javno objaviti. Poslove kontrole i nadzora primjene cjenika davatelj koncesije može povjeriti neovisnoj stručno osposobljenoj pravnoj ili fizičkoj osobi. Ako se koncesionar ne bude pridržavao cjenika, davatelj koncesije može, jednostrano, raskinuti ugovor o koncesiji (čl. 40. *Uredbe*).

KRITERIJI ZA DAVANJE POTPORE / *Criteria for Granting the Support*

Ako za obavljanje javnoga prijevoza na određenim linijama na kojima brodari, uzimajući u obzir vlastiti gospodarski interes temeljen na tržišnim načelima, u danim uvjetima i u danom opsegu ne bi preuzeli obvezu da obavljaju taj prijevoz, daje se potpora. Potpora se daje kad se na određenoj liniji od ostvarenog prihoda ne mogu pokriti stvarni troškovi, zbog toga da bi se osigurao javni prijevoz na toj liniji (čl. 49. *Zakona*). Svaki koncesionar dužan je platiti naknadu za koncesiju neovisno o eventualnoj potpori koju može dobiti. Minimalni iznos pokriva troškova (potpora) predstavlja najviši iznos određen za podmirenje razlike između rashoda i prihoda na liniji. Kriteriji za davanje potpore detaljnije se uređuju *Uredbom*. Koncesionar nakon što je dobio potporu, mora za liniju za koju je dobio, voditi posebno knjigovodstvo po načelu profitnog centra (čl. 50. *Zakona*). Minimalni iznos potpore naznačuje se u dokumentaciji za nadmetanje (čl. 41., st. 2. *Uredbe*). Sredstva za osiguranje potpore osiguravaju se: 1. za državne linije u državnom proračunu, sukladno čl. 24. *Zakona*, 2. za županijske i međuzupanijske linije u proračunu županija davatelja koncesije, 3. za lokalne linije u proračunu općine ili grada (čl. 51. *Zakona*).

Pri utvrđivanju očekivanih rashoda održavanja linije osobito se polazi od sljedećih elemenata: 1. duljine linije i vremena trajanja plovidbe (varijabilni troškovi), 2. vrste i kapaciteta broda (osiguranje, lučke naknade i drugi troškovi ovisni o ovom parametru), 3. starosti broda (troškovi amortizacije, troškovi održavanja i sl.), 4. definirane minimalne brzine plovidbe (potrošnja goriva), 5. definirane učestalosti prijevoza na liniji (iskorištenost broda), 6. drugih relevantnih elemenata. Pri utvrđivanju očekivanih prihoda polazi se od: 1. očekivanog broja prevezenih putnika, 2. očekivanog broja prevezenih automobila, 3. očekivane količine podnošenja prijedloga treba donijeti odgovarajuću odluku.

drugih usluga na liniji, 4. očekivanog cjenika usluga. Na temelju očekivanih rashoda na liniji i očekivanih prihoda utvrđuje se očekivani poslovni rezultat linije, te najviši iznos određen za podmirivanje razlike između rashoda i prihoda na liniji (čl. 42. *Uredbe*).

Na kraju poslovne godine za svaku se liniju, na osnovi dostavljenih financijskih izvješća koje koncesionar izrađuje za svaku liniju i nakon računovodstvene kontrole koju provodi davatelj koncesije, utvrđuju konačni stvarni troškovi i prihodi linije. Koncesionar dostavlja financijsko izvješće linije (račun dobiti i gubitka linije) davatelju koncesije najkasnije do 15. travnja tekuće godine za proteklu godinu. Ako bi se računovodstvenom kontrolom utvrdilo da je koncesionaru isplaćen iznos potpore veći od konačnih troškova i prihoda, davatelj koncesije zatražit će od koncesionara povrat viška uplaćenih sredstava potpore u proračun. Povrat potpore izvršit će se do 1. srpnja tekuće godine. U slučaju da konačni stvarni troškovi i prihodi rezultiraju potrebnom većom potporom u usporedbi s potporom izračunatom prema čl. 42. *Uredbe*, davatelj će koncesije obaviti korekciju. Ona pritom može iznositi najviše do 10% potpore prema čl. 42. *Uredbe*, bez obzira na utvrđeni rezultat razlike (čl. 43. *Uredbe*).

Isplata ugovorene potpore obavljat će se mjesečno, na temelju podataka o isplavljanju brodova što ih je ovjerila lučka kapetanija. Isplata utvrđene razlike potpore obaviti će se najkasnije do 31. srpnja tekuće godine za proteklu godinu, u okviru raspoloživih proračunskih sredstava za te namjene (čl. 44. *Uredbe*).

Ako bi kvantiteta ili kvaliteta pružanja ugovorenih usluga znatno odstupala od ugovorene razine, davatelj koncesije, na temelju kontrole obavljanja usluga i utvrđivanja manjkavosti i nedostataka, može donijeti odluku o smanjenju potpore. Tu odluku davatelj koncesije može donijeti i pri nepoštovanju ugovora o koncesiji, a nadasve zbog neredovitog isplavljanja, neovlaštene zamjene broda, nepridržavanja cjenika i sl. (čl. 45. *Uredbe*).

Poraste li iznenadno visoko neka od stavka troškova koja se ne može pokriti korekcijom cijena, te zbog koje koncesionar ne bi bio u stanju održavati liniju, on može podnijeti i izvanredni zahtjev za korekciju iznosa potpore. Takav zahtjev mora biti detaljno obrazložen, pa se mora nedvojbeno utvrditi da je riječ o okolnostima koje dovode brodaru u nemogućnost izvršavanja obveza po ugovoru o koncesiji. Davatelj će koncesije donijeti odluku o izvanrednoj korekciji potpore na temelju utvrđenih razloga i posljedica za održavanje linije u skladu s proračunskim mogućnostima (čl. 46. *Uredbe*).

ZAKLJUČAK / Conclusion

Pravo obavljanja javnoga prijevoza u linijskome obalnom pomorskom prometu stječe se na temelju koncesije. Davatelj koncesije i koncesionar potpisuju ugovor o koncesiji na osnovi konačne odluke o odabiru najpovoljnijega ponuditelja. Davatelj koncesije za državne linije je Agencija za obalni linijski pomorski promet, za županijske linije županijska skupština, za lokalne linije gradsko ili općinsko vijeće, te za međuzupanijske linije županijske skupštine, koje odluku o odabiru najpovoljnijeg ponuditelja donose u suglasnosti. Poslove potrebne za provedbu postupka davanja koncesije obavlja stručno povjerenstvo koje imenuje davatelj koncesije. Koncesija za obavljanje javnoga prijevoza u linijskome obalnom pomorskom prometu može se dati pravnoj i fizičkoj osobi upisanoj u sudski ili obrtni registar u Republici Hrvatskoj za obavljanje djelatnosti pomorskoga obalnog prijevoza putnika i robe, koja ispunjava uvjete propisane *Zakonom o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu i Pravilnikom o uvjetima koje mora ispunjavati brod i brodar za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu*. Uz naznačene uvjete brodar mora pružiti i podatke o financijskom poslovanju. Ponuditelju koji je ispunio prethodno navedene uvjete, u daljnjem postupku vrednuju se tehnički i ekonomsko-financijski elementi ponude, pa se najpovoljnijim ponuditeljem drži onaj koji prema propisanim kriterijima ostvari najveći broj bodova.

Izmjene i dopune *Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu*, koje su stupile na snagu 2009. i 2011. godine, ukidaju određeni broj članaka, a neke su odredbe precizirane tako da se izbjegnju nejasnoće što su se pojavljivale u primjeni u praksi. Izmjenama i dopunama *Zakon o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu* u potpunosti je usklađen sa *Zakonom o koncesijama*. Donošenjem nove *Uredbe o uvjetima i vrednovanju kriterija za davanje koncesije za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu* 2010. godine otklonjena su određena preklapanja odredbi s ostalim pomorskopравnim propisima, te je ona u potpunosti usklađena sa *Zakonom o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu*, i na taj je način pojednostavljen postupak u dodjeli koncesija za obavljanje prijevoza u linijskome obalnome pomorskom prometu.

Nakon donošenja najnovijih Izmjena i dopuna *Zakona o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu* i podzakonskih akata, naši su propisi u velikom dijelu usklađeni s europskom pravnom stečevinom, a do samog ulaska Republike Hrvatske u

Europsku uniju bit će potrebno napraviti još određene manje izmjene domaćih propisa. Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju pravo sudjelovanja na natječaju za državne trajektne linije imat će svi brodari iz država članica Europske unije. Međutim, ugovori o koncesiji koji su sklopljeni do dana pristupanja Republike Hrvatske u Europsku uniju, ostaju na snazi do 31. prosinca 2016. Neosporno je da se takvim propisima štite domaći brodari, ali se ovim pravilima, kojima se otvara natjecanje, ti brodari pripremaju za tržišno natjecanje s brodarima iz drugih država članica Europske unije.

LITERATURA / References

1. Bolanča, Dragan, *Pomorsko pravo (odabrane teme)*, Split, 1999.
2. Bolanča, Dragan – Naprta, Rajko, *More naše plavo – brodice i jahte kao plovila*, zbirka propisa, Zagreb – Split, 2009.
3. Bolanča, Dragan – Naprta, Rajko, *More naše plavo – morske luke*, zbirka propisa, Zagreb – Split, 2009.
4. Bolanča, Dragan – Naprta, Rajko, *More naše plavo – pomorsko dobro*, zbirka propisa, Zagreb – Split, 2009.
5. Bolanča, Dragan – Naprta, Rajko, *More naše plavo – sigurnost plovidbe*, zbirka propisa, Zagreb – Split, 2009.
6. Čizmić, Jozo, *Hrvatsko pomorsko postupovno pravo*, Knjiga I, Split, 2006.
7. Grabovac, Ivo – Petrinović, Ranka, *Pomorsko pravo – pomorsko javno, upravno i radno pravo*, Split, 2006.
8. Luttenberger, Axel, *Pomorsko upravno pravo*, Rijeka, 2005.
9. *Nacionalni program razvitka otoka*, Sabor Republike Hrvatske, 28. veljače 1997.
10. *Odluka o određivanju državnih linija u javnom prijevozu u linijskom obalnom pomorskom prometu*, Vlada Republike Hrvatske, 5. prosinca 2008. s izmjenama od 4. ožujka 2010.
11. *Pomorski zakonik*, Narodne novine, br. 181/04, 76/07. i 146/08.
12. *Pravilnik o obavljanju inspekcijskog nadzora sigurnosti plovidbe*, Narodne novine, br. 127/05, 38/08. i 5/11.
13. *Pravilnik o uvjetima koje mora ispunjavati brod i brodar za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu*, Narodne novine, br. 130/06. i 141/08.
14. *Uredba o uvjetima i postupku davanja koncesije za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu*, Narodne novine, br. 132/06. i 145/08.
15. *Uredba o uvjetima i vrednovanju kriterija za davanje koncesije za obavljanje javnog prijevoza u linijskom obalnom pomorskom prometu*, Narodne novine, br. 4/10.
16. *Zakon o koncesijama*, Narodne novine, br. 125/08.
17. *Zakon o Jadroliniji*, Rijeka, Narodne novine, br. 11/96.
18. *Zakon o javnoj nabavi*, Narodne novine, br. 110/07. i 125/08.
19. *Zakon o javnom prijevozu u linijskom obalnom pomorskom prometu*, Narodne novine, br. 131/97.
20. *Zakon o otocima*, Narodne novine, br. 34/99, 32/02. i 33/06.
21. *Zakon o prijevozu u linijskom i povremenom obalnom pomorskom prometu*, Narodne novine, br. 33/06, 38/09, 87/09. i 18/11.
22. *Zakon o ustanovama*, Narodne novine, br. 76/93, 29/97, 47/99. i 35/08.

Rukopis primljen: 21. 2. 2011.